

AUTOREFERAT

I. Imię i nazwisko: MAGDALENA RUDKOWSKA

II. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe:

1998 – **Magister filologii polskiej**, dyplom ukończenia studiów wyższych w trybie indywidualnym z wynikiem bardzo dobrym (wydany dn. 22.05.1998) oraz *diploma honorificum (summa cum laude)* (wydany dn. 07.05.1998) na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy: *Gry tekstowe w opowiadaniach historycznych Władysława Łozińskiego*.

Promotor: prof. dr hab. Janusz Maciejewski

2007 – **Doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa**, dyplom wydany 20.12.2007 przez Radę Naukową Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk na podstawie dysertacji: *Kraszewski wobec Rosji. Próby komparatystyczne*.

Promotor: prof. dr hab. Grażyna Borkowska. Recenzenci: prof. dr hab. Józef Bachórz, prof. dr hab. Ewa Owczarz.

III. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk (Pracownia Literatury II połowy XIX wieku) – zatrudnienie na pełnym etacie od 1998 r. na stanowisku asystenta, od 2008 r. – na stanowisku adiunkta.

IV. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) Tytuł osiągnięcia naukowego:

„SEN NIEBOSZCZYKA. POLSKI HOFFMANIZM W XIX WIEKU”

b) Autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy

Magdalena Rudkowska, *Sen nieboszczyka. Polski hoffmanizm w XIX wieku*, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2019, ISBN 978-83-65832-82-5, rec. wyd.: prof. dr hab. M. Piwińska.

c) Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Cel książki polegał na opisanu i interpretacji zjawiska hoffmanizmu w literaturze polskiej XIX wieku, przedstawionego na szerokim tle powiązań międzykulturowych (zwłaszcza z literaturą rosyjską). Pokazałam drogi artystycznej recepcji twórczości E.T.A. Hoffmanna w Polsce, jej wielogłosowy charakter, nieoczekiwane konteksty intelektualne oraz intertekstualne zależności, pozwalające mówić o specyficznym słowiańskim korzystaniu z imaginarium E.T.A. Hoffmanna w tworzeniu rodzimej literatury fantastycznej. W takim ujęciu, co starałam się zaakcentować, kultura polska XIX wieku okazuje się otwarta na kontakt z innymi literaturami i doświadczeniami wymykającymi się obowiązującym paradygmatom kultury zniewolonej. Rozwijając własną koncepcję komparatystyki „wielogniskowej”, pozwalającą na opis literatury narodowej w jej nieustannym dialogu z obcymi kulturami, zaprezentowałam wielorakie drogi asymilacji wątków i treści kultury źródłowej w polu międzykulturowej dyfuzji i kulturowego synkretyzmu.

Moją intencją było współtworzenie wielokulturowej historii literatury polskiej, starającej się świadomie włączać kultury narodowe w obszary tradycji innych kultur europejskich, szukającej ich punktów stykowych i zakresów odmierności (wariantów). Taka perspektywa ma w moim przekonaniu niebagatelne znaczenie zwłaszcza dla badań nad kulturą Polski XIX wieku i wyrwania jej z partykularza martyrologicznego. Odkrywanie słowiańskiego hoffmanizmu, zaprezentowanego w tej pracy, wynika z towarzyszącego mi Bachtinowskiego przekonania o wielogłosowym charakterze każdej kultury i jej dyskursów oraz procesów indywidualnego rozumienia, które mają w niej miejsce.

Tak też działo się w przypadku polskiej (zapośredniczonej w rosyjskiej) recepcji E.T.A. Hoffmanna, uwikłanej w słowiańskie spory – literackie, filozoficzne, polityczne – oraz

artystyczne inspiracje francuskie i angielskie. Fantastyka spod znaku E.T.A. Hoffmanna wiązała się ponadto z filozoficzną postawą akcentującą kryzys współczesnej kultury.

Książka *Sen nieboszczyka* stanowi pierwszy tego typu opis zjawiska hoffmanizmu na gruncie polskim. Ukazanie tego interesującego nurtu w literaturze polskiej, widzianego również z perspektywy slawistycznej, polegało na wprowadzeniu w obieg badawczy często zapomnianych autorów i ich dzieł oraz reinterpretacji tradycji badawczej i podważeniu ugruntowanych przez nią stereotypów.

Związki E.T.A. Hoffmanna z Polską – niejednokrotnie, lecz raczej przyczynkarsko opisywane w literaturze przedmiotu – nie sprowadzają się do paru anegdot obyczajowych i literackiej mody. Polski hoffmanizm ma cechy nurtu literacko-filozoficznego w obrębie dziewiętnastowiecznej formacji kulturowej. W realizowanych przez polskich pisarzy wariantach hoffmanizmu dostrzegam również odpowiedź na kryzys literatury, szukającej sposobów przedstawiania – mimo cenzury zewnętrznej i indywidualnych oporów – codzienności lat trzydziestych–sześćdziesiątych XIX wieku. Fantastyczne opowieści Hoffmanna, przerażające i zabawne, realistyczne w szczegółach i z ducha romantyczne, inspirowały polskich pisarzy, którzy szukali w nich możliwości przedstawienia i oswojenia rzeczywistości balansującej na granicy jawy i urojenia.

Sporo miejsca w książce poświęciłam międzypowstaniowej twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego, poświadczającej specyficzną recepcję twórczości E.T.A. Hoffmanna. Kraszewski włączał się tym samym w nurt słowiańskich odczytań utworów niemieckiego pisarza, nawiązując do rosyjskiego hoffmanizmu i prowadząc z nim twórczą dyskusję. Zwłaszcza lektura prozy Nikołaja Gogoła – najśłynniejszego rosyjskiego hoffmanisty – stała się dla Kraszewskiego inspirującym doświadczeniem, pozwalającym mu na wypracowanie własnej formuły powieści współczesnej, operującej żartem, poetyką cudowności i oniryzmu. Pisarz niejednokrotnie też interpretował twórczość Hoffmanna w swoich pracach krytycznoliterackich. Z całą pewnością, o czym pisał przed laty Józef Bachórz, Kraszewski zainicjował nurt hoffmannowski w prozie polskiej (zob. twórczość Józefa Korzeniowskiego, Ludwika Szyrmera, Józefa Dzierzkowskiego, Józefa Bohdana Dziekońskiego, Felicjana Faleńskiego, Aleksandra Michaux i innych – również pojawiających się na kartach książki *Sen nieboszczyka*...).

Polskie odniesienia do Hoffmanna, jak starałam się pokazać w książce, były niejednakowe co do swojej wymowy. O ile bowiem na przykład Józef Dzierzkowski czytał Hoffmanna za Francuzami (Balzac), o tyle właśnie Kraszewski – za Rosjanami (Gogol).

Mimo tych różnic polski hoffmanizm stawał się swojego rodzaju terapią, bo podsuwał twórcom określoną konwencję: cudowność, fantastyczność zdawały się przylegać do rzeczywistości lepiej niż tragizm. Hoffmannowski dar kojarzenia codzienności z cudownością i grozą stał się dla wielu pisarzy nęcącą oraz uniwersalną zasadą pisarstwa. Dostrzeganie fantastyczności i realności w obrazie świata wydawało się również w przypadku polskich hoffmanistów sposobem na przeorientowanie poetyki realistycznej w kierunku powieści-metafory.

Hoffmanizm jako nurt w literaturze polskiej w XIX wieku, którego autonomiczność została określona przez połączenie motywów fantastycznych, wątków autotematycznych oraz przejawów fascynacji muzyką – wyznaczał w pewien sposób fazy ewolucyjne literackiej dziewiętnastowieczności: od wypływającej z inspiracji romantycznych fascynacji dziwnością i deformacją do kontaminacji wątków fantastycznych z obrazowaniem realistycznym. Zgromadzone w toku prac nad książką materiały pozwoliły mi na bardziej dogłębną interpretację poetyki hoffmannowskiej w literaturze polskiej (czerpiącej obficie – powtórzmy – z dialogu z literaturą rosyjską) jako modelu pisarstwa atrakcyjnego dla ówczesnych pisarzy, czytelników, krytyków, których uwierał charakterystyczny dla zaborowej rzeczywistości kulturowy paradygmat oczekiwań wobec literatury i nakładanych na nią powinności. Dlatego też epitet „hoffmanowski” był w krytyce literackiej rezerwowany dla twórców literatury polskiej w pewien sposób „obcych” czy osobnych. Ich utwory stanowią, co starałam się pokazać, ciekawy zapis wizji przetwarzającej tanatyczny lęk z pogranicza jawy i snu, szaleństwa i normy zdrowia psychicznego. Hoffmannowskie wątki w twórczości wymienionych pisarzy pozwalają sytuować literaturę polską okresu międzypowstaniowego w kontekstach protomodernistycznych.

Książka wzbogaca obraz literatury polskiej XIX wieku o istotny wątek, jaki stanowił hoffmanizm, rozwijając sformułowane w pracach innych badaczy intuicje, rewidując, wzbogacając i poszerzając dotychczasowe ustalenia, inspirując do dalszych studiów i dyskusji na temat tego nurtu, również w szerszych perspektywach interpretacyjnych (kategoria „dziewiętnastowieczności”).

Praca powstała w wyniku realizacji projektu badawczego sfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki, przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2013/11/D/HS2/04452.

V. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych, stanowiących wkład autora w rozwój dyscypliny naukowej oraz opis aktywności naukowej

Obszarem moich dociekań naukowych jest historia literatury polskiej XIX wieku, badana w perspektywie komparatystycznej („zewnętrznej” i „wewnętrznej”), ze szczególnym uwzględnieniem twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego oraz bogactwa dyskursów polskiej krytyki literackiej. Na tych polach dostrzegam swoje osiągnięcia badawcze, związane z współtworzeniem obrazu literatury polskiej z okresu niewoli jako przestrzeni otwartej, dialogicznej, nasyconej intertekstualnie, naturalizującej inspiracje płynące z Zachodu i Wschodu Europy.

Moje zainteresowania naukowe zaczęły krystalizować się między innymi pod wpływem śp. prof. Janusza Maciejewskiego. Z inspiracji Profesora zajęłam się fenomenem wielojęzyczności dawnej, sarmackiej kultury polskiej, co jeszcze podczas studiów na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego zaowocowało debiutem naukowym, poświęconym wielojęzycznym intermediom (*Świat wielojęzycznych intermediów XVII–XVIII wieku*, „Przegląd Humanistyczny” 1997, nr 2, s. 85–98) – przedmiotem moich dociekań była tutaj kwestia osobnego istnienia (poświadczona również w języku) tradycji zachodniej i wschodniej w kulturze dawnej Polski. Również w czasie studiów przygotowałam recenzje naukowe do „Pamiętnika Literackiego” (1996) i „Napisu” (1997), dotyczące dyskusyjnych problemów związanych z obrazem kultury polskiej jako przestrzeni wielokulturowej wymiany oraz zderzenia paradygmatów dawności (sarmatyzmu) i nowoczesności (Oświecenia). Swoje predylekcje do rekonstrukcji skomplikowanego wizerunku sarmatyzmu pogłębiałam, przygotowując (także przy współudziale Profesora i samodzielnie) na podstawie XVIII-wiecznych rękopisów edycje nieznanych utworów okolicznościowych z czasów konfederacji barskiej („Napis” 1997; 1998). Konfederacja barska jako świadectwo zderzenia różnych wizji kultury polskiej zainteresowała mnie na tyle, by zająć się fenomenem legendy Kazimierza Pułaskiego (*Czy to już koniec, panie Pułaski? O obecności Kazimierza Pułaskiego w literaturze polskiej XIX i XX wieku*, w: *Kazimierz Pułaski w polskiej i amerykańskiej świadomości*, pod red. J. Maciejewskiego, E. Bem-Wiśniewskiej i J. Wójcickiego, Warszawa 1998, s. 65–78) oraz dramaturgiczną przeróbką *Konfederatów barskich* Adama Mickiewicza, dokonaną przez Tomasza Augusta Olizarowskiego (*Tomasza Augusta Olizarowskiego szansa na dramat narodowy*, „Teksty Drugie” 1998, nr 5).

Już wtedy, przy okazji badań nad legendą konfederacji barskiej, moje zainteresowania naukowe zaczęły dryfować w stronę niepolitycznej (metafizycznej wręcz) wizji schyłku XVIII wieku, którą dało się między innymi wyczytać z operujących konwencją pastiszu opowiadań historycznych Władysława Łozińskiego. W ten sposób świadomie weszłam na teren historii literatury polskiej XIX wieku. Łozińskiemu poświęciłam pracę magisterską pod kierunkiem prof. Janusza Maciejewskiego, która została wyróżniona nagrodą im. J.J. Lipskiego (1999). Rozszerzona i zmieniona wersja tej pracy ukazała się w formie książkowej (*Wyszedł z dworu. Przeżycie i doświadczenie historyczne w twórczości Władysława Łozińskiego*, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2002). Tytułowa formuła „wyszedł z dworu” ujmowała przeżyte i opisywane przez pisarza poczucie rozpadu świata szlacheckiego, całego uniwersum dawnej Polski, oraz próbę odnalezienia się w dziewiętnastowiecznej współczesności poprzez reinterpretację tradycji szlacheckiej, sarmackiej.

Po ukończeniu studiów na Wydziale Polonistyki (w trzyletnim trybie indywidualnym) zostałam zatrudniona w Instytucie Badań Literackich PAN (1998). Swój obszar poszukiwań rozszerzyłam wtedy na badania literatury polskiej w przestrzeni jej niejawnego dialogu z kulturą rosyjską, która fascynowała mnie od czasów licealnych. W konsekwencji wobec swoich wcześniejszych zainteresowań zdecydowałam się wybrać jako obiekt zasadniczych dociekań twórczość Józefa Ignacego Kraszewskiego, czemu pozostałam wierna do dziś, zmieniając tylko perspektywy oglądu jego dzieła rozumianego jako palimpsest dziewiętnastowieczności. Na przykład w artykule o *Chacie za wsią* (*Uśpiony język. Szkic o „Chacie za wsią” J.I. Kraszewskiego*, w: *Wielka wędrówka – Wielki postój. Wizerunki Romów w literaturze, historii, sztuce*, red. G. Pawlak, A. Sobieska, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2017, s. 85–95) rekonstruuje (post)romantyczne odniesienia powieści Kraszewskiego, tworzące literacki mit cygańszczyzny, którego niezbywalnym elementem jest między innymi tajemniczy język *romani*, uśpiony w podświadomości bohaterów powieści, przypominający Frommowskie ujęcie „zapomnianego języka” snów, baśni i mitów.

Podczas wczesnego etapu swojej pracy w Instytucie Badań Literackich zajmowałam się również Michałem Bałuckim (*Bałucki versus Kraszewski*, w: *Świat Michała Bałuckiego*, pod red. T. Budrewicza, Kraków 2002, s. 491–506) oraz Bolesławem Prusem (*Bolesława Prusa „Dusze w niewoli”. Powieść nie do napisania*, w: *Bolesław Prus. Pisarz – publicysta – myśliciel*, red. M. Woźniakiewicz-Dziadosz, S. Fita, Lublin 2003, s. 83–96; *Biedny Wokulski!...*, w: *Świat „Lalki”. 15 studiów*, red. J.A. Malik, Lublin 2005, s. 253–265) jako

pisarzami tragicznej egzystencji, uwikłanymi w konflikt polskości i uniwersalności, w niemożność pełnego, autonomicznego życia (do podobnego nurtu zagadnień powróciłam ostatnio w szkicu *Heroizm. Sienkiewiczowskie (in)wersje* (w: *Sienkiewicz ponowoczesny*, red. B. Szleszyński, M. Rudkowska, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2019, s. 39–58), w którym wydobywam ambiwalencje pisarza związane z przeżywaniem płciowości jego bohaterów.

Wspomniane tutaj długoletnie zainteresowanie Kraszewskim sprzyjało pewnej mojej ewolucji badawczej w stronę przejawów większej autonomiczności literatury polskiej, a także jej interferencji z kulturą rosyjską (wbrew pozorom aktywizującą w literaturze polskiej funkcjonującej pod zaborami nie tylko partykularną problematykę polityczną), co zaowocowało między innymi artykułem o Julianie Ursynie Niemcewiczu (*Niemcewicz i Rosja*, „Przegląd Wschodni” 2000, nr 4). Nabrałam wtedy przekonania, że moim badawczym zadaniem jest wypracowanie zindywidualizowanej koncepcji komparatystyki inspirowanej dostrzeganiem wpływów Wschodu i Rosji na kulturę polską. Aby poszerzyć swoje komparatystyczne kompetencje, podjęłam również studia (w trybie dziennym) w Katedrze Italianistyki Uniwersytetu Warszawskiego (w latach 2004–2007: zdałam wszystkie wymagane egzaminy, nie zdecydowałam się wtedy na napisanie pracy magisterskiej, co mam nadzieję kiedyś uzupełnić).

Moja praca doktorska *Kraszewski wobec Rosji. Próby komparatystyczne* (2007), napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Grażyny Borkowskiej, otrzymała nagrodę Narodowego Centrum Kultury i w wersji nieco zmienionej i poszerzonej została opublikowana (*Kraszewski wobec Rosji. Próby komparatystyczne*, Wydawnictwo Narodowe Centrum Kultury, Warszawa 2009). Twórczość Kraszewskiego przekonała mnie, że nie wszyscy polscy pisarze XIX wieku wycinali pamięć o Wschodzie w podszytym lękiem geście kolonizatorów nowej samoświadomości kulturowej, lecz usiłowali znaleźć miejsce dla wschodniego elementu w naszej tożsamości. Myślenie o Rosji stawiało Kraszewskiego wobec dyfuzyjnego charakteru kultury polskiej, i jej nastawienia na „mowę cudzą” w tym szczególnym przypadku, jakim było jej wejście w orbitę państw zaborczych. Bachtinowska teoria polifoniczności pomogła mi wypracować perspektywę komparatystyki „wieloogniskowej”, przydatnej do badań nad uwikłaną w międzykulturowość literaturą polską.

W latach 2011–2013 przebywałam na urlopie macierzyńskim i wychowawczym – w tym czasie zajmowałam się wyłącznie moimi małymi córkami.

Po uzyskaniu stopnia doktora i powrocie do pracy po urlopie miałam już skryształowaną własną komparatystyczną perspektywę wobec literatury polskiej XIX wieku. Wykorzystałam ją w projekcie *Słowiańskie warianty hoffmanizmu*, na którego realizację otrzymałam grant Narodowego Centrum Nauki (2013/11/D/HS2/04452). Moją inspiracją do podjęcia tematu stanowiła obserwacja, że twórczość E.T.A. Hoffmanna w dziewiętnastowiecznej Polsce była czytana, interpretowana pod wpływem literatury rosyjskiej. Głównym rezultatem tego projektu jest praca o polskim hoffmanizmie, omówiona wyżej jako moje zasadnicze osiągnięcie naukowe (*Sen nieboszczyka. Polski hoffmanizm w XIX wieku*, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2019).

Po doktoracie poświęciłam się również badaniom nad dyskursami polskiej krytyki literackiej (do czego impuls dał również być może Kraszewski – wybitny i wszechstronny krytyk literacki). Studia w tym zakresie utwierdziły mnie w przekonaniu, że wiek XIX jest kulturową całością, czemu starałam się dać wyraz w swoich pracach (zwłaszcza o Kraszewskim). Uczestniczyłam w projektach grantowych związanych z opracowaniem *Słownika polskiej krytyki literackiej 1764–1918* (ich rezultatem jest jego dwutomowe wydanie: Toruń–Warszawa 2016), byłam jego współredaktorką oraz autorką kilku haseł (alegoria, hoffmanizm, pastisz oraz Oświecenie – to ostatnie wraz z prof. Teresą Kostkiewiczową). Praca redakcyjna nad *Słownikiem...* stanowiła dla mnie drugi uniwersytet i łączyła się z odkryciem nieznanymi dotąd tekstów, autorów, problemów, związanych z sytuacją literatury XIX wieku. Podobnie za wielką możliwość dalszego kształcenia w zakresie historii literatury uważam swoją pracę redakcyjną w czasopiśmie „Wiek XIX” (opracowałam redakcyjnie dziesięć tomów tego rocznika).

Praca redakcyjna zawsze była dla mnie istotną częścią działalności naukowej (jestem też współredaktorką kilku książek zbiorowych, w tym o „kwestii żydowskiej” w polskim wieku XIX oraz o Elizie Orzeszkowej i Henryku Sienkiewiczu – zob. załącznik 4, s. 7–8), podobnie jak działania zespołowe (swoje udział w niewymienionych dotychczas grantach badawczych precyzuję na s. 9–10 wymienionego załącznika). W tym miejscu warto wspomnieć, że udział w grantie badawczym Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki *Koncepcja nowej humanistyki w badaniach Uniwersytetu Kalifornijskiego* łączył się nie tylko z bliską mi pracą redakcyjną, ale również z działalnością w zakresie przekładu naukowego (książka *Liotard, Derrida i inni. Kalifornijska Teoria Krytyczna*, red. E. Bobrowska, M. Murawska, M. Rudkowska – ukaże się niebawem w Wydawnictwie IBL PAN).

Prace nad *Słownikiem krytyki...* zaowocowały również poszerzeniem obszarów moich studiów: w okresie podoktoratowym kontynuowałam zainteresowania krytyką literacką jako przestrzenią intertekstualności i przemian konwencji literackich (*Alegoria i namiętności. Kartka z dziejów krytyki literackiej w XIX wieku*, „Prace Filologiczne – Literaturoznawstwo” 2016, nr 6 (9), s. 145–155; *Zamęt i harmonia. Profesor Aleksander Tyszyński*, w: *Szkoła Główna. Kręgi wpływów 2*, pod red. nauk. U. Kowalczyk i Ł. Książyka, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2019, s. 12–22). Moje zainteresowania historią literatury XIX wieku poszerzyłam pod wpływem bogactwa wątków, które podsuwa ówczesna krytyka literacka, o spectrum zagadnień związanych z obrazami egzystencji wynikającymi z doświadczeniem inności świata natury. W artykule inspirowanym Norwidowską metaforą „ostatniej bajki” (*Ostatnia z bajek. Romantyczna iluzja wspólnoty ludzko-zwierzęcej i jej rozpad*, „Wiek XIX. Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza” 2014, R. VII (XLIX), s. 353–371) wiązę dziewiętnastowieczne przekształcenia bajki ezopowej z tragicznym światopoglądem pisarzy (jak np. Placyd Jankowski, Lucjan Siemieński, Józef Ignacy Kraszewski), którzy postrzegają człowieczeństwo przez pryzmat zadanej zwierzętom krzywdy. Kontynuowałam podobną problematykę badawczą, tym razem jednak koncentrując się na świecie przyrody nieożywionej (*Fotel Kraszewskiego*, „Prace Filologiczne – Literaturoznawstwo” 2015, nr 5 (8), s. 253–269: „fotelem”, czyli metaforą pozycji pisarza wobec świata z żytomierskiego okresu twórczości pisarza, staje się tu skała z widokiem na rzekę). O zarys sytuacji lirycznej związanej z przeżywaniem świata roślinnego pokusiłam się w szkicu o Czesławie Jankowskim, którego fragmentowi twórczości poetyckiej także patronował w pewien sposób Kraszewski (*Czesław Jankowski w willi Józefa Ignacego Kraszewskiego (kilka uwag o polskiej poezji pejzażu w XIX wieku)*, w: *Czesław Jankowski (1857–1929) – między „tutejszością” a „europejskością”*. Zbiór studiów, red. M. Dawlewicz, I. Fedorowicz, Vilniaus universiteto leidykla, Vilnius 2018, s. 77–84). Ta wzmianka o poezji Jankowskiego skłania mnie również do pewnej samoobserwacji, że w sposób naturalny poszerzyłam po doktoracie obszary moich poszukiwań z terenów prozy na obszary dziewiętnastowiecznej poezji (przygotowałam do druku swoje wystąpienia konferencyjne poświęcone Kraszewskiemu jako poecie XIX wieku oraz temu właśnie pisarzowi jako patronowi debiutu Jana Kasprowicza).

Pewien fragment moich zainteresowań wiąże się z literaturą XX wieku. W okresie przed doktoratem zajmował mnie naukowo zapośredniczony przez wiek XIX obraz Włoch w twórczości Jarosława Iwaszkiewicza (artykuł w języku ukraińskim z roku 2001), a później

także sposoby przeżywania idiomu dziewiętnastowieczności (artykuł w języku rosyjskim o utworach Olgi Tokarczuk, a także poświęcony *Balzakianom* Jacka Dehnela artykuł o tęsknocie za mimesis w prozie współczesnej (*Тоска по мимесису в современной польской литературе («Balzakiana» Яцека Денеля*), w: *Преемственность как фактор литературного процесса. Опыт Центральной и Юго-Восточной Европы (по материалам I Хоревских чтений)*, red. I. Adelgejm, Институт славяноведения РАН, Москва 2017, s. 69–78). Wspomniane artykuły przedstawiłam pierwotnie w wersji referatowej na konferencjach organizowanych przez Instytut Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie, który jest ważnym punktem na mapie moich naukowych doświadczeń.

Swoją pracę naukową starałam się łączyć (na ile to możliwe w instytucji *stricte* badawczej, jaką jest IBL PAN) z działalnością dydaktyczną, zawsze twórczo poszerzającą perspektywy własne. Doświadczenia związane z eksploracją poezji XX wieku (wspomniany już Iwaszkiewicz, a także Wisława Szymborska – recenzję dziesięciu poświęconych jej prac zamieściłam w „Pamiętniku Literackim” (1998, z. 4, s. 232–247) pozwoliły mi również na rozszerzenie swoich kompetencji, które mogłam wykorzystać jako promotorka pomocnicza doktoratu o Halinie Poświatowskiej (obronionego w IBL w roku 2017). Inny istotny obszar mojej działalności dydaktycznej wiąże się z długoletnimi pracami w Komitecie Głównym Olimpiady Literatury i Języka Polskiego.

Do swojej działalności na rzecz środowiska naukowego mogę zaliczyć organizację kilku konferencji naukowych, a także prace w zespołach eksperckich Narodowego Centrum Nauki i Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz aktywność w działaniach Zarządu Głównego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza (zob. zał. 4, s. 18–19).

Magdalena Rudkowska